

Retten på Frederiksberg

Udskrift af dombogen

Adv. SØK 91250-00004-06

DOM

afsagt den 17. februar 2009 i sag

SS 2-7791/07

Anklagemyndigheden

mod

Dansk Juletræsdyrkerforening

cvr.nr. 12571291

Skovens Hus

Amalievej 20

1875 Frederiksberg C

og

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Sagens baggrund og parternes påstande.

Anklageskrift er modtaget den 14. december 2007.

Dansk Juletræsdyrkerforening og [REDACTED] er tiltalt for overtrædelse af

Dansk Juletræsdyrkerforening

1.

konkurrencelovens § 23. stk. 1. nr. 1. if. stk. 3. if. § 6. stk. 1. if. stk. 3.
ved i perioden august 2002 til august 2006 med det formål eller den følge at begrænse priskonkurrencen mellem foreningens medlemmer, der alle var juletræsproducenter, at have vejledt om brug af mindstepriser på Original Normannsgraner og B-træer, idet der i foreningens medlemsblad "Korte meddelelser" blev offentliggjort prisstatistikker med foregående års priser samtidig med, at det blev anbefalet at anvende disse priser plus et tillæg i det aktuelle år, ligesom der i foreningsregi blev arrangeret møder om priser og tilsvarende, alt med det formål, at medlemmerne ikke underbød hinanden i forhold til inden- og udenlandske juletræsopkøbere.

Som skærpende omstændighed anses, at forholdet blev begået uagtet, at Dansk Juletræsdyrkerforening den 16. marts 2001 af Konkurrencestyrelsen var blevet påbudt at ophøre med at udsende vejledende priser til sine med-

lemmer, ligesom det anses som skærpende omstændighed, at foreningen på møde den 14. juli 2005 igen af Konkurrencestyrelsen var blevet gjort opmærksom på, at foreningen ikke måtte pris vejlede sine medlemmer.

[REDACTED]

2.
konkurrencelovens § 23, stk. 1, nr. 1, if. § 6, stk. 1, if. stk. 3.
ved den i forhold 1 angivne periode i sin egenskab af direktør for tiltalte 1 at have ladet tiltalte 1 foretage den i forhold 1 beskrevne vejledning om priser, ligesom tiltalte [REDACTED] var ansvarlig for de indlæg, der var optrykt om priser i foreningens medlemsblad.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bøde.

De tiltalte har nægtet sig skyldige og nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært om rettens mildeste dom.

Oplysningerne i sagen.

Dansk Juletræsdyrkerforening har siden 1997 været en selvstændig brancheforening. Foreningens formål er i henhold til vedtægterne:

"...at varetage producenternes interesser i alle forhold vedrørende produktionen, økonomi og afsætning af juletræer og pyntegrønt, herunder sikring af branchens retlige råderum, hvor formålet er at skabe mulighed for en rentabel og bæredygtig produktion..."

Tiltalte 2, [REDACTED] har siden 1999 været foreningens direktør. Foreningen udgiver nyhedsbrevet "Korte Meddelelser ca. 30 gange om året. Meddelelserne er offentligt tilgængelige.

Som led i den nuværende konkurrencelovs ikrafttræden foretog Dansk Juletræsdyrkerforening i juni 1998 en anmeldelse til Konkurrencestyrelsen med ansøgning om principalt en erklæring om ikke-indgreb i medfør af lovens § 8, stk. 1, subsidiært om fritagelse i medfør af lovens § 8, stk. 1. Anmeldelsen blev indgivet som følge af, at foreningen udsendte vejledende prislister i relation til salg af juletræer og klippegrønt til grossisterne.

Ved afgørelse af 16. marts 2001 meddelte Konkurrencestyrelsen, at det ansøgte ikke kunne imødekommes, og foreningen blev påbudt senest den 17. juni 2001 at ophøre med at udsende vejledende prislister.

Foreningen udsendte herefter prisstatistikker om foregående års priser ligesom foreningen gav medlemmerne oplysninger om kalkulationmodeller.

Foranlediget af en artikel i Landbrugsavisen i marts 2005 bad Konkurrencestyrelsen i marts 2005 foreningen om at indsende forskellige oplysninger vedrørende de pågældende kalkulationsmodeller. Foreningen indsendte den

6. april 2008 de pågældende oplysninger. Den 14. juli 2005 blev der afholdt møde mellem styrelsen og foreningen i anledning af det modtagne materiale. Under mødet påpegede styrelsen forskellige forhold, som efter styrelsens opfattelse måtte bringes til ophør. Konkurrencestyrelsen foretog sig i øvrigt ikke yderligere i anledning af de modtagne oplysninger.

I september 2006 blev bragt en artikel i Jyske Vestkysten, hvor Konkurrencestyrelsen blev citeret for en udtalelse om, at foreningen skulle have tilsidesat konkurrenceloven. Artiklen var tilsyneladende kommet i stand på den måde, at den pågældende journalist havde sendt en af foreningens udgaver af Korte Meddelelser til styrelsen med henblik på at høre dennes bemærkninger hertil.

På foreningens egen opfordring indsendte foreningen sine notater fra mødet i juli 2005, idet foreningen samtidig ønskede afholdt et møde med henblik på en drøftelse af, hvorvidt foreningen havde fulgt de anvisninger, som styrelsen var fremkommet med under mødet. Yderligere indsamlede foreningen på egen opfordring forskelligt materiale, særlig i form af diverse udgaver af Korte Meddelelser, som foreningen gerne ville drøfte med Konkurrencestyrelsen under det pågældende møde.

Mødet blev ikke afholdt idet Konkurrencestyrelsen den 28. november 2006 anmeldte foreningen og [redacted] til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet for overtrædelse af konkurrencelovens § 6, stk. 1, jfr. stk. 2, nr. 1, jfr. stk. 3, samt § 6, stk. 1, jfr. stk. 2, på baggrund af, at foreningen efter styrelsens opfattelse i 2005 i strid med konkurrenceloven anbefalede medlemmerne en bestemt producentpris for forskellige typer af juletræer og i 2006 anbefalede et bestemt prisleje for to forskellige typer af juletræer for sæsonen 2006.

[redacted] og dermed Dansk Juletræsdyrkerforeningen blev i forbindelse med afhøring den 29. april 2007 sigtet for konkurrencelovsovertrædelser som havde fundet sted i 2005 og 2006. Under en fornyet afhøring den 1. august 2007 blev sigtelsen udvidet. Det fremgår ikke af sigtelsen, hvilken periode sigtelsen vedrører. Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet har herefter rejst tiltale ve anklageskrift af 12. december 2007 som angivet i anklageskriftet.

Forklaringer.

Der er afgivet forklaring af tiltalte [redacted] fuldmægtig i Konkurrencestyrelsen Christian Geel Andersen og af Michael Glud og Johan Scheel, bestyrelsesmedlemmer i Dansk Juletræsdyrkerforening og Henrik Nissen formand for bestyrelsen.

Tiltalte [redacted] har til retsbogen afgivet følgende forklaring:

"..... at foreningen blev stiftet i 1984, som en tidligere del af Dansk Skovforening. Foreningen har groft sagt 4 kategorier af medlemmer, nemlig 1) godsejere som oprindeligt stod for den største del af produktionen af juletræer i Danmark, 2) landmænd, 3) fritidsdyrkere og endelig 4) skovejere. Foreningens formål er at varetage interesser for producenter af juletræer. Foreningen har knap 700 medlemmer, ud af cirka i alt 4.300 producenter af juletræer i Danmark. Medlemmerne i foreningen omsætter for mellem 100-150 millioner kr. om året.

Foreningen udsender medlemsbladet: Korte meddelelser, som er et A4 ark som foldes. Udsendelsen sker i gennemsnit 30-35 gange om året.

På mødet i Konkurrencestyrelsen den 14. juli 2005 blev der diskuteret flere forhold. Foreningen havde søgt vejledning hos Konkurrencestyrelsen. Kontorchef Svend Vest oplyste, at der alene var 2 forhold, hvor man bevægede sig på kanten af konkurrenceloven. De to forhold var dels spørgsmålet om udsendelse af priskalkulationer, hvor man fra Konkurrencestyrelsens side gjorde opmærksom på, at priskalkulationerne ikke måtte være fremadrettede. Man fik derimod oplyst, at det var i orden at udsende priskalkulationer baseret på historiske oplysninger. Det andet forhold, som der fremkom bemærkninger om, var spørgsmålet om henvendelse til medlemmer. Konkurrencestyrelsen gjorde opmærksom på, at man ikke måtte opfordre medlemmerne til at drøfte priser. Han blev lovet et referat, men der er aldrig tilsendt foreningen et referat fra mødet. Han udsendte selv efter mødet orienteringen til bestyrelsen.

De salgspriser og priskalkulationer, som er udsendt fra foreningen er baseret på historiske oplysninger. De er baseret på bl.a. besigtigelsesrejser, som han foretager 3-4 måneder før kalkulationerne udsendes. Derudover er kalkulationerne baseret på andre historiske data, der er registreret. Det drejer sig om oplysninger om priser på fragt og avance i grossistledet.

Anklageren foreholdt herefter tiltalte oplysninger, der fremkommer i Korte Meddelelser. Foreholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 133 fra juni 2002 side 13 og side 14 forklarer tiltalte, at på grund af foreningens medlemssammensætning er det ikke alle medlemmer, der er lige gode til at lave priskalkulationer. Man opfordrer derfor i den nævnte meddelelse medlemmerne til, at lave priskalkulationer således, at medlemmet gør sig klart hvad en plante koster, hvad koster gødning m.v. Nogle producenter har en større høstprocent end andre. Dette forhold indgår selvfølgelig i det enkelte medlems kalkulation. Man kan også se af prisstatistikkerne, at der er et kæmpestort spring i priserne.

Foreholdt oplysning Korte Meddelelser nr. 140 (side 21), forklarede tiltalte igen, at der er flere grupper af medlemmer i foreningen. Man søger fra foreningens side generelt at hjælpe foreningens medlemmer med at opgradere deres viden således, at de får et værktøj til at forhandle med køberne.

Foreholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 141 fra september 2002 (side 26), forklarede tiltalte, at det fremgår, at grossisterne er enige om at handle til sidste års priser. Han havde forinden taget en runde, hvor han havde talt med de toneangivende grossister og spurgt til sidste års forløb. Grossisterne havde herunder oplyst, at de forventede at kunne handle til samme priser som sidste år. Disse oplysninger er videregivet som ren journalistisk formidling af oplysningerne.

Forholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 144 fra oktober 2002 (side 29) forklarede tiltalte, at foreningen i forbindelse med kursusvirksomhed foretager mærkning af juletræer. Det foregår på den måde, at foreningens ansatte om formiddagen foretager mærkningen delt op i forskellige kvalitetsklasser. Om eftermiddagen gennemgås mærkningen så, med deltagerne i kurset, som både er producenter og grossister. Der er en lang række kvalitetskrav, som træerne kan opdeles i. Det, der anføres i den Korte Meddelelse er, at man skal søge at opnå en fælles forståelse for kvalitet og de kriterier der indgår i kvalitetsvurderingen.

Foreholdt Korte Meddelelser nr. 145 fra oktober 2002 (side 33 og 34) forklarede tiltalte, at der her igen er tale om en journalistisk bearbejdelse af informationer. Man indikerer fra foreningens side hermed ikke, at man skal tage en specifik pris. Der var i den pågældende periode et overudbud af juletræer. Køberne opnåede i flere tilfælde, at købe træer som blev kvalificeret som klasse 2 træer, men som herefter videresolgtes som klasse 1 træer. Man konstaterede i den periode, at der i Danmark var handlet 18 % 1. klasses træer, i mellemløbet var det blevet til 40 % 1. klasses træer og i detailledet 70 % 1. klasses træer.

I den pågældende meddelelse forsøger man at give medlemmerne et værktøj, således, at de kan foretage kalkulation og stå stærkere i forhold til opkøbere. Man havde fra Konkurrencestyrelsens side fået tilladelse til, at foretage disse priskalkulationer som nævnt beregnet på historiske oplysninger og fået tilladelse til at opgradere medlemmernes viden således, at de er i stand til at foretage priskalkulationer.

Forholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 164 fra april 2003 (side 39), vedrørende oplysninger om indførelse af vejafgift i Tyskland, forklarede tiltalte, at man herved ønsker at give medlemmerne oplysninger om denne vejafgift. Det er normalt, at man handler juletræer læsset på bil på sælgers plads og, at udgifter til transport herefter som udgangspunkt ikke bør påvirke prisen, hvilket man forsøger at gøre medlemmerne opmærksom på.

Forholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 166 fra maj 2003 (side 44 og 45). På side 44 angives hvilke prisforventninger der er med en angivelse af, at man forventer, at der kan handles til sidste års priser med pil opad. Tiltalte forklarede i tilknytning hertil, at der på ny videregives journalistiske op-

lysninger. Der videregives oplysninger fra producenter, som allerede har handlet på det tidspunkt. De 10 kr. der oplyses, er oplysninger fra grossistledet om en omkostningsforøgelse og de 55 kr. der nævnes, er oplysninger indhentet fra producenter, om hvad det gennemsnitligt koster at producere et træ. På baggrund af de nævnte parametre gives der oplysninger om, hvad det koster at producere et træ.

Tiltalte bemærkede, at han igen opfatter oplysningerne som et værktøj til medlemmerne.

Forholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 168 fra maj 2003 "læserbrev til de danske producenter" forklarede tiltalte, at der i Korte Meddelelser er gengivet et læserbrev fra en grossist Svend Krebs. Medlemmerne er gjort bekendt med, at bestyrelse og direktion i foreningen ikke står inde for indholdet i læserbreve. Det har været drøftet i bestyrelsen om læserbrevet skulle gengives, og det har man så valgt at gøre, med den udtrykkelige oplysning, at der er tale om et læserbrev.

Forholdt oplysningerne i Korte Meddelelser nr. 174 fra juli 2003 (side 69) vedrørende prisdannelse, forklarede tiltalte, at her anbefales at benytte prisstatistikken for 2002, som benchmark for sammenligning med andre priser. Der gives i meddelelsen yderligere information om en positiv udvikling i branchen.

Tiltalte forklarede, at det enkelte medlem bør udføre en priskalkulation. Avanceberegningen må så foretages af det enkelte medlem, men man angiver her oplysninger om udviklingen på markedet, hvilket han betragter som en information til medlemmet.

Forholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 182 fra oktober 2003 (side 73) forklarer tiltalte, at man fra foreningens side her forsøger at give medlemmerne oplysninger om, at hvis de vælger at sælge den samlede produktion til priser på 30-31 kr., må de forvente røde tal på bundlinjen.

Forholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 201 fra juni 2004 (side 77 og 78) forklarede tiltalte, at juletræsmarkedet er ret fast. Det er normalt sådan, at en familie kun køber ét juletræ. Hvis man som medlem vælger at sælge de dårligste træer først, vil man risikere at brænde inde med træer af den bedste kvalitet. Denne meddelelse er også skrevet i en periode med overbud af træer, hvorfor man anbefaler medlemmerne at overveje, hvorvidt man skal sælge de dårligste træer først.

Foreholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 225 fra maj 2005 (side 82) forklarede tiltalte, at strategiplanen er lavet på bestyrelsesniveau efter nærmere overvejelser. Den anførte strategi om, at målsætningen er at yde rådgivning om, hvorledes medlemmer kan købe billigt, sælge dyrt og producere effektivt, mener han, er en strategi som går igen i mange brancheforenin-

ger og i de fleste erhvervsvirksomheder.

Foreholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 226 fra juni 2005 (side 85), forklarede tiltalte, at juletræer gror fra maj til august måned. Det er vanskeligt før et tidspunkt omkring starten af august at konstatere, hvor mange juletræer, der kan sættes til salg. Derfor opfordres og rådes medlemmerne til at afvente tidspunktet efter 1. august for fastsættelse af priser, idet man først på det tidspunkt med nogenlunde sikkerhed kan konstatere antallet af træer til salg.

Vedrørende mødet den 14. juli 2005 i Konkurrencestyrelsen forklarede tiltalte i øvrigt, at den baglæns kalkulation som foreningen også i følge konkurrencestyrelsen kan foretage, bl.a. fremgår af Korte Meddelelser 215. Den salgspris man her når frem til, er fastsat på baggrund af oplysninger indhentede ved besigtigelsesrejser i 2004.

Foreholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 231 fra august 2005, og således efter mødet i Konkurrencestyrelsen (side 95) forklarede tiltalte, at man på det tidspunkt havde fået informationer fra opkøbere i udlandet om prisfastsættelsen og det er disse oplysninger der videregives.

Foreholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 254 fra juni 2006 (side 104) forklarede tiltalte, at man i Dansk Juletræsdyrkerforening som medlem af Den Europæiske Juletræsdyrkerforening, havde været med til at udarbejde kriterier for klassifikation af træer. Det, der oplyses i denne Korte Meddelelse, er en opfordring til medlemmerne til at følge disse kvalifikationsbestemmelser.

Foreholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 259 fra juni 2006 (side 110) forklarede tiltalte, at den mindstepris på 40 kr. som angives, er oplysninger fremkommet af referat fra et møde. Pågældende er producent af juletræer, men primært grossist. Oplysningerne fremkom under en markvandring og det er oplysninger den pågældende havde i sin egenskab af køber, der videregives. De oplysninger der gengives er indhentet i en lang periode fra januar til oktober.

Foreholdt avisudklip fra BT fra 9. oktober 2008 oplyste tiltalte, at han blev kontaktet af en journalist. Han udtalte sig overfor journalisten om, at der efter de foreliggende oplysninger ville være en prisstigning på omkring 10 % på baggrund af indberettede handler fra januar til august 2008. Journalisten spurgte på den baggrund, om det træ, som han havde købt til 250 kr. sidste år, nu ville koste 300 kr. Han svarede journalisten, at hvis prisstigningen slog igennem, ville det nok være tilfældet.

Tiltalte forklarede herefter på forsvarerens spørgsmål, at han er uddannet som skov- og landskabsingeniør i 1971. Han har efterfølgende taget en uddannelse som HD. Han blev ansat som direktør i Dansk Juletræsdyrkerfore-

ningen i 1999. Han havde været ansat i 1985 - 1992 med samme funktion. I årene 1993 - 1998 var han ansat i en forskningsstilling som forskningschef på Københavns Universitet. Han har privat en gårdejendom, hvor han også producerer juletræer.

Der er 6 ansatte i foreningen. Rundt omkring i landet er der flere små skovforeninger, hvis medlemmer også dyrker juletræer. Dansk Skovforening producerer råtræ.

Fra plantning til salg af juletræ, går der som regel 8-9 år. Den enkelte producent vurderer hvert år omkring den 1. august, efter gennemgang af produktionen, hvor mange træer, det anslås der kan sættes til salg. Dækningsbidraget ved salg af juletræer er i øjeblikket cirka 20 kr. på et træ. I en årrække blev der produceret med tab.

60 % af foreningens medlemmer sælger til danske grossister. De resterende 40 % handler direkte med udenlandske opkøbere. Et forsvindeligt lille tal bliver solgt direkte til lokale opkøbere. Det er i alt cirka 95 - 98 % af produktionen fra foreningens medlemmer, der går til udlandet.

Tyskland er den største aftager med cirka 50 %. Herudover aftager Frankrig og England hver cirka 10 % af produktionen. Allerede i januar, i forbindelse med opkrævning af tilgodehavender hos forhandlerne, har man kontakt med opkøbere bl.a. de tyske kæder, såsom Bauhauss og andre. De er således i markedet allerede i januar - februar, hvor de anmoder om tilbud og der bliver indgået bindende handler i april - maj måned. De aftagere, der kommer senere ind i billedet, handler omkring sommerferien; men tidligere, når der er få træer i udbud. De meget små handler, herunder handler til lokalt salg bliver indgået i oktober måned.

Træerne sorteres i 2 klasser. En klasse A, som angives som originalt nordmann og klasse B som er øvrige træer. Klassifikationen sker efter aftale mellem køber og sælger. Det er her, at foreningen gør et stykke arbejde for at opgradere medlemmerne til, at få viden om klassifikationskriterierne.

Hvert år udarbejdes der prisstatistikker. Der udsendes et skema til alle medlemmer. Langt de fleste udfylder skemaerne med oplysninger om, hvor mange træer og til hvilke priser der er solgt. Statistikken laves på grundlag af et antal træer mellem 1 ½ og 2 millioner stk.. Han henviser til bilag J som eksempel på en prisstatistik.

Som tidligere forklaret udfærdiger foreningen priskalkulationer. Det er vigtigt, at medlemmerne lærer kalkulationsteknikken. I starten var disse priskalkulationer baseret på helt tilfældige tal. Foreningens medlemmer fremkom med kritik heraf og efterfølgende gik man over til at anvende gennemsnits-tal, som grundlag for priskalkulationsberegninger.

Indtil 2000 og mødet i Konkurrencestyrelsen udsendte foreningen vejledende priser. Disse vejledende priser blev fastsat i 1990'erne på baggrund af oplysninger fra de betydende grossister og fastsat på bestyrelsesniveau. Tidligere hvor grossisterne havde dannet en grossistforening blev de vejledende priser aftalt mellem producenter og grossister.

Oplysningerne i Korte Meddelelse om priskalkulationer m.v. er normalt ikke oplysninger, som vendes med bestyrelsen.

Foreholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 215 fra januar 2005, hvori det hedder: "Såfremt vi anvender de informationer vi har.." forklarede tiltalte, at kalkulationen som tidligere forklaret er baseret på indhentede oplysninger om forbrugerpriser og hertil historiske oplysninger om fragt, fortjeneste, grossistavance m.v., altså historiske oplysninger. Disse tal, som er anført på side 63 kan således af producenterne anvendes til at foretage en efterkalkulation.

Det var bl.a. i forbindelse med sådanne meddelelser, hvor der anvendes ordet "producentpris", at Svend Westh i forbindelse med mødet i Konkurrencestyrelsen i juli 2005 bemærkede, at foreningen ikke overtrådte loven, men var på kanten heraf. Svend Westh gjorde i den forbindelse opmærksom på, at man nok ikke skulle anvende ordet: "producentpris" men f.eks. "restbeløb" eller lignende. Det var således ordlyden, der gav anledning til bemærkninger hos Svend Westh. Oplysningerne på side 63 er baseret på handler i 2004. Det bemærkes her, at offentliggørelsen er sket i januar 2005, på hvilket tidspunkt der ikke er foretaget handler af betydning.

Forholdt oplysninger i særudgave af Korte Meddelelser bilag 03.01-01 side 61 forklarede tiltalte, at her giver man medlemmerne værktøjet som dels indeholder prisstatistik til brug for efterkalkulation, til generel kalkulation og til sidst oplysninger baseret på indgåede handler fra januar til juli måned, som foreningen ønsker at gøre medlemmerne bekendt med.. Det er ikke foreningens hensigt at sætte nogen bestemt prisfastsættelse.

Foreholdt oplysningerne på ny i Korte Meddelelser nr. 144 fra oktober 2002 (bilag 52-01-01-02 side 29) forklarede tiltalte på ny, at oplysningerne hidrører fra kurser afholdt i sorteringen af juletræer. Der blev afholdt 5 kurser med deltagelse af fra mellem 35-100 personer. Det var som nævnt primært producenter men også grossister. De pågældende kursusdeltagere blev spurgt, hvad de mente, de ville sælge deres træer til. Der fremkom også oplysninger om allerede foretagne salg. Oplysningerne blev statistisk bearbejdet og er udtryk for kursusdeltagernes forventninger om, hvad de ville sælge et træ til, hvis de træer de havde set, havde været en del af deres produktion. Det fremgår af prisoplysningerne, at der er væsentlige forskelle i priserne.

Forholdt oplysninger i Korte Meddelelser nr. 141 (bilag 52-01-01-02 side 26) forklarede tiltalte, at der havde været enighed om at handle til sidste års

priser. Det er oplysninger, der stammer fra toneangivende grossister, som han havde rettet til henvendelse til. Oplysningerne stammer således fra grossister, og er oplysninger om, hvad de forventer, men også hvad de allerede havde tilbudt køb til. Der var ikke tale om nogen enighed om priser mellem grossister og Dansk Juletræsdyrkerforening.

Tiltalte har udfærdiget notat om omsætningstal. Der henviser til bilag O. Han forklarede om tallet på 190,5 millioner i 2005 ikke er retvisende.

Der produceres i Danmark mellem 10-12 millioner juletræer om året. Heraf sælges cirka 1,2 millioner på hjemmemarkedet.

Tiltalte forklarede herefter om kontakten til Konkurrencestyrelsen, at i forbindelse med, at de fik en afgørelse i 2001, blev der holdt nogle møder. De fik som nævnt afslag på udsendelse af vejledende priser. Konkurrencestyrelsen havde lavet et udkast til en afgørelse, som blev drøftet. De drøftede herefter, hvad de så alternativt måtte have lov til at gøre. De havde selv medbragt et forslag om at udfærdige kalkulationer på baggrund af historiske oplysninger ligesom de havde forslag om udfærdigelse af prisstatistikker. Konkurrencestyrelsen godkendte denne fremgangsmåde.

Han havde efterfølgende i løbet af 2002 flere drøftelser med Konkurrencestyrelsen telefonisk, hvor han spurgte, om de måtte gøre det og det.

I 2005 blev han ringet op af Geel Andersen i anledning af artiklen i Landbrugsavisen. De aftalte, at han skulle fremsende det materiale han var i besiddelse af, herunder kursusmateriale. Det blev fremsendt og han foreslog herefter selv et møde. Mødet blev herefter afholdt den 14. juli 2005. I 2006 ringede han selv til Geel Andersen i anledning af dennes udtalelser i en artikel til Jyske Vestkysten. Han oplyste overfor Geel Andersen, at han gerne ville sende en redegørelse. Han sendte denne i et brev af 21. september 2006 (bilag 03-01-01 side 66). Han sluttede af med at anmode om et møde. Han hørte herefter ikke noget. Han rykkede telefonisk uden at få svar. Han sendte en skriftlig rykker i januar 2007 (bilag Q)....."

Vidnet Christian Geel Andersen har til retsbogen afgivet følgende forklaring:

"..... at han er ansat som fuldmægtig i Konkurrencestyrelsen. I anledning af en artikel i Landbrugsavisen i året 2005, havde han bedt Juletræsdyrkerforeningen om en redegørelse for forholdene. De modtog denne redegørelse samtidig med en opfordring fra foreningen til, at afholde et møde. Det blev afholdt den 14. juli 2005, hvor man gennemgik det fremsendte materiale. Forinden havde han udfærdiget notat af 12 juli 2005. I dette notat havde han bl.a. anført, at han var af den opfattelse, at Juletræsdyrkerforeningen talte priserne op. Han henviser herved til de oplysninger, som foreningen kommer med, om uventede afbræk i produktionen i andre lande. Det var hans

opfattelse, at man varmede op til at få det bedste ud af situationen. Han udfærdigede et referat (03-01-01-01 side 58). Konklusionen blev, at de påtalte forhold, som angivet i referatet nemlig, at der blev udfærdiget priskalkulationer, som endte med anviste priser, og det forhold, at man opfordrede medlemmerne til at tale sammen. Vidnets opfattelse fra mødet var, at man påtalte disse forhold og gjorde opmærksom på, at de var i strid med Konkurrenceloven. Foreholdt forklaring afgivet af tiltalte, kan han ikke genkende, at Svend Westh på mødet skulle have givet udtryk for, at man alene bevægede sig i en gråzone.

Man må godt give medlemmer i en forening oplysninger om omkostninger osv., med henblik på en teknisk gennemgang. Man må ikke angive priser, som angives som vejledende for prisfastsættelsen. Vidnets indtryk var, at de blev enige på mødet om, hvordan man skulle forholde sig, og at [redacted] da han forlod mødet, var klar over, at man fremover skulle afholde sig fra at komme med prisangivelser og opfordre medlemmerne til at tale sammen om priser. Der blev derfor ikke foretaget videre efter mødet. Møde-referatet er ikke udsendt til Juletræsdyrkerforeningen.

I 2006 blev han ringet op af en journalist, der forespurgte om Juletræsdyrkerforeningen handlede lovligt. Journalisten henviste til oplysningerne i de Korte Meddelelser, der blev sendt ud. Han blev selv ringet op af tiltalte, der opfordrede til at foreningen selv fremsendte materialer og til afholdelse af et møde. Vidnet udfærdigede et telefonnotat dateret 19. september 2005. Der blev aldrig afholdt et møde. I Konkurrencestyrelsen blev det besluttet at indgive anmeldelse i sagen. Vidnet har derfor ikke selv taget kontakt med Juletræsdyrkerforeningen efterfølgende.

Forespurgt af forsvareren forklarede vidnet, at han var af den opfattelse, at Konkurrencestyrelsen i 2005 fik den redegørelse som man bad om. Stemningen på mødet i juli 2005 var også præget af samarbejdsvillighed.

Foreholdt forklaring gengivet i politirapport (bilag 37-1-1 side 3) kan vidnet bekræfte, at han overfor politiet forklarede som gengivet i rapporten, nemlig at oplysningerne i punkt 1 i særudgaven af Korte Meddelelser fra 2006 (bilag 03-01 side 76) havde han ikke har nogen bemærkninger til, ligesom det er korrekt, at han til politiet forklarede vedrørende punkt 2-3 og 4, at man her er inde i en gråzone og med anbefalinger der kunne indebære en overtrædelse af Konkurrenceloven. Vidnet forklarede, at det er alene vedrørende disse punkter, at han har afgivet denne forklaring, han henviste til sin forklaring vedrørende prisfastsættelsen i øvrigt.

Forevist priskalkulation (bilag 03-01-01 side 52) forklarede vidnet, at dette er en sådan priskalkulation som gav anledning til bemærkninger. Det er den samme priskalkulation, som er gengivet i Korte Meddelelser. Det der er galt er, at man distribuerer en producentpris til medlemmerne og gengiver herved et prisniveau for producentprisen.

Man må godt udfærdige og udsende prisstatistikker for sidste års priser, men man må ikke udfærdige en priskalkulation for nuværende eller fremtidige priser baseret på en fremskrivning af historiske priser. Efter anmeldelsen til SØK har SØK ikke anmodet styrelsen om yderligere oplysninger....."

Vidnet Michael Glud har til retsbogen afgivet følgende forklaring:

"..... at han er uddannet forstkandidat fra 1988. Han har været ansat i 7 år i Århus Kommune som souchef. Herefter blev han fra 1995 ansat i det daværende Hedeselskab. Han er nu divisionsdirektør i Skov- og Landskabsdivisionen. Han blev valgt ind i bestyrelsen for Juletræsdyrkerforeningen i 1997.

Efter afslaget i 2001 på udsendelse af vejledende priser, forsøgte man at skabe klarhed i foreningen over, hvilke oplysninger der kunne udsendes i overensstemmelse med Konkurrenceloven. Man blev enige om, at de kunne udsende værktøjer til medlemmerne med oplysninger om priskalkulationer og vejlede medlemmerne ud fra sådanne kalkulationsværktøjer.

Indtil 2001 havde de udsendt vejledende priser. Oprindeligt baseret på aftale mellem producenter og grossister. Da grossisterne på et tidspunkt trak sig ud, fortsatte de med ensidigt at udarbejde vejledende priser på bestyrelsesniveau. De tog dengang udgangspunkt i de priser, der var solgt til i forgående år og indrog markedsoplysninger. Oplysningerne blev bearbejdet af bestyrelsen og udsendt som vejledende priser.

Priskalkulationer, der efterfølgende er anført i Korte Meddelelser er udarbejdet af sekretariatet og ikke forelagt bestyrelsen. De betragtes som et værktøj til medlemmerne således, at de selv kan udarbejde kalkulationerne på baggrund af egne forhold....."

Vidnet Henrik Nissen har til retsbogen afgivet følgende forklaring:

"...at han er uddannet gartneritekniker i 1987. Siden 1999 har han haft sin egen ejendom med produktion af juletræer. Han har været medlem af foreningen siden 1998 og siden 2002 har han været formand for bestyrelsen.

Efter foreningen i 2001 fik afslag fra Konkurrencestyrelsen på udsendelse af vejledende priser, fik bestyrelsen melding om, at man fremover alene måtte udsende prisstatistikker og omkostningskalkulationer og derudover meddele generelle oplysninger om markedet.

Forud for 2001 havde foreningen udsendt vejledende priser. Disse priser var oprindeligt fastsat efter aftale med grossistledet, men i de senere år, op til år 2000, blev de ensidigt fastsat af bestyrelsen i Juletræsdyrkerforeningen. De vejledende priser blev udsendt ultimo maj, primo juni. Priserne blev fastsat af bestyrelsen efter oplæg fra sekretariatet. Priserne var ikke bindende for

foreningens medlemmer.

Efter år 2000 har foreningen udsendt prisstatistikker. Det drejer sig om historiske fakta og disse oplysninger har ikke været oppe at vende i bestyrelsen, men er udfærdiget og udsendt af sekretariatet. De tal der indgår i de udsendte kalkulationsmodeller, er helt almindelig kendte tal, der er indhentet af sekretariatet.

Foreningen afholdt temamøder én gang om året. De blev typisk afholdt i marts måned, med en varighed af ½ dag. Han deltog selv i temamødet i 2005. De diskuterede her som normalt forskellige spørgsmål, herunder hvordan den foregående sæson var gået. Foreholdt nærmere bilag 03-01-01, side 31 forklarede han, at dette er en oversigt over udbuddet af træer i 2004. Foreholdt samme bilag side 32 forklarede han, at foreningens medarbejdere køber rundt i Europa i december måned og indhenter oplysninger om markedet. Samme bilag side 33 indholder en prisstatistik baseret på indberetninger fra foreningens medlemmer i januar/februar/marts måned. På side 52 er der angivet en kalkulation for 2005 med udgangspunkt i priserne for 2004. Der er her tale om en baglæns kalkulation. Det var en af de ting, som [redacted] oplyste at Konkurrencestyrelsen på mødet i juni måned 2005 havde meddelt lå i gråzonen. Forespurgt hvorfor der anvendes betegnelsen "Kalkulation 2005" forklarede han, at der er tale om priser baseret på detailmarkedet i 2004.

De danske grossister handler med de udenlandske større kæder allerede i februar/marts måned. Grossisterne kan ikke foretage indkøb hos de danske producenter, før træerne er færdige med at gro i august måned. Grossisterne vil så derfor typisk have afsluttet handler, inden de har foretaget indkøb. Grossisterne foretager typisk først indkøb i juli/august måned, hvor mærkingen af træerne indledes.

Nogen producenter indgår handler direkte med udenlandske grossister og det sker typisk først i september måned.

Foreholdt oplysninger i bilag 03-01-01 side 59 forklarede han, at han 14 dage før den 18. september var blevet kontaktet af en journalist, der havde bedt om et interview om almindelige forhold vedrørende salget af juletræer. Få dage før den 18. september ringede journalisten meget fortøret op, og oplyste, at han havde været i kontakt med Konkurrencestyrelsen og, at Konkurrencestyrelsen havde oplyst, at foreningen blev overvåget 24 timer i døgnet. Han undrede sig over, oplysningerne fra journalisten, om at de skulle have fået påbud. Journalisten nævnte priskalkulationerne og gav udtryk for, at foreningen holdt priserne oppe. Han nævnte overfor journalisten, at han som formand for foreningen til enhver tid ville råde sine medlemmer til ikke at producere med tab.

En kostpriskalkulation indeholder en almindelig kalkulation over, hvad det

koster at producere en plante med oplysninger om udgifter til hegn, gødning m.m.

Producenterne handler ikke til samme priser - nogle er bedre købmænd end andre. Fra foreningens side har man blot ønsket at lave eksempler på, hvad det kan koste at dyrke et træ og forsyne medlemmerne med en opgørelse af, hvad det koster..."

Dikteret. Vedstået.

Vidnet Jonas Scheel har til retsbogen afgivet følgende forklaring:

"...at han er godsejer og producent af bl.a. juletræer. Han var med i foreningen, da man indgav ansøgning om tilladelse til at udsende vejledende priser. Da Konkurrencestyrelsen gav afslag på at give en sådan tilladelse fik bestyrelsen en orientering af [redacted], hvorefter [redacted] oplyste, at Konkurrencestyrelsen havde oplyst, at de lovligt kunne lave en statistik over, hvad juletræer var handlet til, ligesom de kunne give medlemmerne redskaber til at udfærdige priskalkulationer og udfærdige beskrivelser af udbuddet på markedet..."

Rettens begrundelse og afgørelse.

Indledningsvis bemærkes, at beskrivelsen i anklageskriftet af de forhold, der rejses tiltale for, findes at opfylde kravene i retsplejelovens § 834, stk. 2 nr. 4.

Det kan lægges til grund, at Dansk Juletræsdyrkerforening - efter konkurrencestyrelsen påbud om senest den 17. Juni 2001 at ophøre med at udsende vejledende prislister - i den i anklageskriftet angivne periode udsendte prisstatistikker til foreningens medlemmer ligesom de vejledte foreningens medlemmer om priskalkulation ved udsendelse af kalkulationsmodeller. Det fremgår af de foreliggende oplysninger, at de prisstatistikker som foreningen offentliggjorde på foreningsmøder og i foreningens medlemsblad "Korte meddelelser" var baseret på indberetninger fra foreningens medlemmer om sidste års salg. Oplysningerne vedrører prisen på de 2 produkter som foreningen i overensstemmelse med kvalifikationskriterierne forhandler, nemlig Original Normann (ON) og klasse B-træer som er øvrige træer, der ikke kan kvalificeres som ON. Det fremgår videre, at de kalkulationsmodeller, som foreningen udsendte, angav gennemsnitlige produktionsomkostninger som f.eks. udgifter til planter, udgifter til opsætning af hegn, gødning, fragt m.m.

I "Korte Meddelelser" fra januar 2005 nr. 215 gengives en "Kalkulation" 2005, der angiver en producentpris med udgangspunkt i en forventet forbru-

gerpris med fradrag af anslåede omkostninger og fortjenester i detaileddet og omkostninger og fortjeneste i grossistledet. Det fremgår bl.a. af den medfølgende tekst, at kalkulationen er opstillet på grundlag af besigtigelsesrejser og møder med udenlandske kontakter.

I særudgave af "Korte Meddelelser" fra august 2006 med overskriften ----- "2006 - Hvad skal medlemmerne i foreningen have i år???" gengives prisstatistik for 2005. Samtidig anføres: "I Dansk Juletræsdyrkerforening anbefaler vi vore medlemmer:

.....

En rigtig prissætning tager højde for markedsituationen, der på baggrund af foreløbig relativt få handler indikerer et prisniveau på dette leje. ..."

Herefter angives priser for henholdsvis Original Normann og B-træer.

Retten finder, at nævnte oplysninger, i sammenhæng med de øvrige oplysninger i meddelelserne, må anses for prisanbefalinger, der er egnet til og har til formål at være konkurrencebegrænsende og derfor indebærer en overtrædelse af bestemmelserne i konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. stk. 3.

Retten finder tillige, at foreningen også i de forudgående år har overtrådt bestemmelserne i konkurrencelovens § 6, stk. 1 jf. stk. 3, idet foreningen ved udsendelse af prisstatistikker og kalkulationsmodeller og ved orientering til medlemmerne i øvrigt har benyttet oplysningerne på en måde der har været egnet til og har haft til formål at vejlede medlemmerne om prisfastsættelse, herunder anvendelse af mindstepriser. Retten bemærker herved, at anvendelse af prisstatistikkerne for den seneste sæson, findes at være benyttet fremadrettet på en måde der må anses for en prisanbefaling. Retten lægger herved bla. vægt på følgende oplysninger gengivet i "Korte Meddelelser":

I "Korte meddelelser" fra september 2002, hvori der henvises til tidligere udsendte oplysninger om sidste års priser, udsendes oplysninger indhentet fra toneangivende grossister med oplysning om, at der har været enighed om at handle til sidste års priser.

I "Korte Meddelelser" fra oktober 2002 nr. 144 gengives oplysning fra sorteringsmøde med angivelse af en fælles forståelse for i hvilket leje et priveau skal ligge og i senere meddelelse fra oktober måned nr. 145 beskrives tilfælde "hvor producenter har solgt deres træer til rene foræringspriser"

I "Korte Meddelelser" fra maj 2003 nr. 166, hvori der henvises til tidligere offentliggjort priser, angives, at foreningen har en forventning om, at priserne for de små træer burde kunne bære en prisstigning, medens det udtales, at det forventes, at sidste års priser vil danne basis for prisen for øvrige høje-deklasser. Herefter angives en gennemsnitlig kostpris på 55 kr. med oplysning om, at alle træer burde kunne handles i spændet 35 - 75 kr./træ.

I "Korte Meddelelser" fra juli 2003 nr. 174 anbefales direkte at anvende de priser som statistikken for 2002 udviser.

I "Korte Meddelelser" fra oktober 2003 nr. 182 anbefales bl.a. at sige NEJ til tilbud om køb af træer til 30-31 kr.

I "Korte Meddelelser" fra juni 2004 nr. 201 angives i forbindelse med omtale af frostskafer oplysninger om prisdannelsen bl.a. med angivelse af, at prisen for små træer ikke kommer under 33 kr. ved salg til grossistledet.

I "Korte Meddelelser" fra juni 2005 nr. 226 angives bl.a. at manglen på træer skal udmønte sig i en fornuftig prisstigning også hos producenten med angivelse af en prisstigning svarende til ca. 15 kr. pr. træ.

I "Korte Meddelelser" fra august 2005 nr. 231 gengives oplysninger fremkommet under sorteringsmøder, bl.a. med oplysning om, at der ikke er nogen diskussion om, hvorvidt priserne skal stige og henvisning til oplysninger fra "Korte Meddelelser" nr. 226 om prisstigninger på 15 kr. pr. træ.

I "Korte Meddelelser" fra juni 2006 gengives oplysninger om prisstigninger på op til 10 kr. mere pr. træ.

I "Korte Meddelelser" fra juli 2006 gengives oplysninger om indberetninger fra grossistledet med samtidig angivelse af prissætning.

Det lægges ved sagens afgørelse til grund, at den samlede omsætning for foreningens medlemmer - bortset fra år 2005 - ikke oversteg 150 mill. kr. Foreningen er således - når bortses fra 2005 - omfattet af de sammenslutninger der er omhandlet i konkurrencelovens § 7, stk. 1 nr. 2 for hvilke forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1 ikke er gældende. Denne undtagelse gælder dog efter konkurslovens § 7, stk. 2, nr. 1 ikke tilfælde hvor: "*virksomheder, eller en sammenslutning af virksomheder aftaler, samordner eller vedtager priser, avancer m.v. for salget*" Bestemmelsen i § 7, stk. 2, nr. 1 blev ændret i 2002, idet bestemmelsen i modsætning til tidligere også kom til at omfatte prisaftaler indgået på horisontalt plan. Retten finder ikke grundlag for at fastslå, at bestemmelsen udelukkende vedrører bindende prisaftaler; men også aftaler eller vedtagelser, som har til formål at vejlede om prisfastsættelse. Som følge heraf er tiltalen ikke efter lovens § 7, stk. 1 undtaget fra forbudet i § 6, stk. 1.

Henset til de foreliggende oplysninger om forløbet mellem Dansk Juletræsdyrkerforening og Konkurrencestyrelsen forud for og i forbindelse med Konkurrencestyrelsens påbud af 16. marts 2001 finder retten, at foreningen har handlet groft uagtsomt og retten finder herefter foreningen skyldig i tiltalen for overtrædelse af konkurrencelovens § 6 stk. 1, jf. stk. 3 som ovenfor beskrevet, dog således at forhold begået forud for den 12. december 2002 er forældet. Retten bemærker, at den omstændighed, at Konkurrencestyrelsen ikke har foretaget sig videre i sagen efter mødet den 14. juli 2005 ikke kan medføre fritagelse for strafansvar for forhold begået inden dette tidspunkt.

Tiltalte [redacted] har indtaget en ledende stilling i foreningen. Under hensyntagen hertil, sammenholdt med [redacted] egen forklaring om hans rolle i forbindelse med udgivelsen af foreningens medlemsblad og deltagelse i drøftelser med Konkurrencestyrelsen, findes han tillige skyldig i tiltalen i samme omfang som foreningen som angivet ovenfor.

Straffen for Dansk Juletræsdyrkerforening fastsættes i medfør af konkurrencelovens § 23 stk. 1 nr. 1 jf. stk. 3 jf. § 6 stk. 1, jf. stk. 3 til en bøde på kr. 200.000,00.

Straffen for [redacted] fastsættes i medfør af konkurrencelovens § 23 stk. 1 nr. 1, jf. § 6 stk. 1, jf. stk. 3 til en bøde på kr. 15.000,00 med en forvandlingsstraf på fængsel i 10 dage.

Retten har ved straffens fastsættelse på den ene side henset til, at forholdet er begået uagtet, at Dansk Juletræsdyrkerforening den 16. marts 2001 blev påbudt at ophøre med at udsende vejledende priser til sine medlemmer. Retten har på den anden side lagt afgørende vægt på, at Dansk Juletræsdyrkerforening og [redacted] har søgt at indgå i en dialog med Konkurrencestyrelsen og ikke forsøgt at skjule oplysninger, hvilket må anses for en medvirkende grund til, at Konkurrencestyrelsen ikke foretog sig videre i anledning af de oplysninger de modtog på mødet den 14. juli 2005. Retten har endvidere i formildende retning lagt vægt på, at de udsendte oplysninger ikke ses at have haft nogen faktisk virkning på prisdannelsen.

Thi kendes for ret:

Tiltalte Dansk Juletræsdyrkerforening skal straffes med en bøde på 200.000 kr.

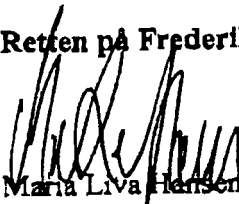
Tiltalte [redacted] skal straffes med en bøde på kr. 15.000,00. Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 10 dage.

De tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Peter Brund
dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Retten på Frederiksberg, den 17. februar 2009

Maria Liva Hansen